

JoAnn Wypijewski: ”Slit-och-släng”

(Ur [Sidecar](#), 11 april 2025. Översättning från engelska, Göran Källqvist.)

Jag har sett engångshyvlar på bergstoppar utanför San Diego. Jag har sett rutiga flanellskjortor som fastnat i grenar på låga träd och skälvt i brisen nära Bisbee. Jag har betraktat en rosa ryggsäck som rullade över ökensanden. Jag har sparat sheriffdiarier; i ett av dem låter ”mänskliga kvarlevor som återfunnits i öknen” nära Lukeville, Arizona, lika vanligt som en stulen bil.

Dessa spår härrör från åren när Obama var ”ledande deporterare”, även om de kunde ha kommit från närsomhelst sedan dess. I USA:s industri för invandringskontroll är människor råvaror. När jordbruksindustrin eller teknologiindustrin eller byggindustrin behöver utnyttja deras kroppar och tid finns visumsystemets och anställningsavtalens mjuka våld. När människors hopp och elände, deras list och envishet, antar en mer nyckfull form, så finns en infrastruktur som är avhängig människors rörlighet, terror som tillverkas mot den och denna terrors politisk-ekonomiska nödvändighet. ”Mänskliga kvarlevor” är en biprodukt. Här börjar USA:s dödliga politik, som är evig men under Trumps regim sprider sig som mässlingen.

Lukeville är ett inreseställe. Cirka 3 mil norrut reser sig ett kontrollställe över nationalmonumentet Organ Pipe Cactus’ vilda skönhet.* Det surrar av lastbilar och helikoptrar, kryllar av agenter och hundar, som finns där för att hejda droger eller utläningar som tagit sig förbi det första hindret. I själva verket, anförtrorde sig en gränspatrullagent i den närbelägna staden Ajo för ungefär 10 år sedan, kan de bara uppnå två mål: smörja den bevakningsekonomi som ligger bakom övervakningen och gripandena, och förneka invandrare en ”lätt väg” genom att lägga dagar till vandringen i mycket svår terräng från gränsen till Tucson eller Phoenix. Agenten beräknade att de hejdade högst 9% av de ämnen som smugglas.

Procentandelen kanske har förändrats. En utvidgad övervakning gjorde att ingripandena ökade under Joe Biden. I juli förra året gjorde tullen i Lukeville det största beslaget av fentanyl i USA:s historia när den stoppade en lastbil som drog en släpvagn med 4 miljoner tabletter som vägde ett halvt ton. Likt de flesta personer som har haffats vid gränsovergångar de senaste åren var den 20-åriga chauffören amerikan. Paniken över ”invandrarbrottslighet” underskattar de amerikanska brottslingarnas sinnrikhet – se de tilltufsade missbrukarna som lider av nekrotiska sår, och förlorar armar och ben på grund av att driftiga medborgare under Covid-nedstängningen började blanda fentanylpulver med xylazin, ett lagligt sömnmedel för djur som är lätt att få tag på online. Tranq, som blandningen kallas, erbjuder missbrukarna en fix till halva det vanliga gatupriset på fentanyl, och har gjort ett fruktansvärt problem groteskt. Det finns ingen politisk vilja att ta itu med droghandelns efterfrågesida. När missbrukarna inte är kampanjrekvisita så är de avfall. Vad gäller invandrarna, började en av gränspatrullernas granskningsgrupp 2022 rapportera dödsfall bland frihetsberövade eller jagade människor, som hade drunknat, fallit eller dött av ”nöd” – men inte räknade de lik som upptäckts av vandrare, deras hundar, etc.¹

* En nationalpark i Arizona – öa.

1 Se [CHP-Related Deaths](#) 2022.

Dussintals halvt militariserade kontrollpunkter som den i Organ Pipe har sedan länge bildat ett ofullständigt schackmönster över körbara sträckor av den 299 mil långa gränsen. Den lokala polisen och länspolisens samarbetar. Deras bilkameror spelar in trafikstopp, en vänlig, framprovocerad ordväxling på spanska, telefonsamtal, ett barns skräck när federala agenter kastar sig in och sliter iväg deras föräldrar. Donald Trumps stigmatisering av USA som ett land utan nåd har avskräckt nykomlingar. Enligt gränspatrullens nya chef, Michael Banks, grep deras agenter under januari månads sju första dagar 4.577 personer som försökte ta sig in över den södra gränsen. Det är ungefär hälften av antalet under de sju dagarna innan Trump tog makten. Det märkliga är att det var så många. Antalet gripna har alltid ansetts utgöra bara en liten del av alla. På andra ställen tar sig andra igenom det fientliga området.

Jag har sett skuggor rusa över en grusstig och försvinna i ett avloppsrör ett stenkast från en gränspatrulls utkikspost vid Rio Grande i El Paso. Jag har promenerat på brännheta karga slätter nära El Centro, Kalifornien, ihop med en kyrkogrupp som lade ut vattenflaskor på marken för att hjälpa vandrare att överleva. Jag mötte en lantbrukare i Texas som satte ut vatten för att slippa hitta ännu ett lik på sin egendom, och en man i Arizona, som en gång hade haft ett statligt jobb att samla skräp i öknen, och nu hade för vana att vandra runt och fylla säckar med saker som människor lämnat efter sig – jackor, en ensam sko, en handske, tomma konservburkar, trasiga handspeglar, gamla vattenflaskor, plastpåsar som blåser kring som maskrosbollar i vinden.

En mur kommer inte att kunna stänga av den södra gränsen. Den kommer inte att förseglas av soldater. Marken vindlar och höjer sig, sträcker sig från Mexikanska golfen till Stilla havet, med privata rancher, livsviktiga lastbilsvägar, sjöar, stigar där djur förflyttar sig, industriområden som korsar gränsen, småstäder och städer som breder ut sig, och däremellan branta klippor och berg. Från luften framkallar den oländiga nordöstra infarten till El Paso rödbruna fantasier om andra världar. I decennier har stålplank gått ut i Stilla havet mellan Tijuana och San Diego. De har ärrat de böljande kullarna utanför och in i Laredo. Höga portliknande strukturer löper i miltal över slätten, och gränspatrullagenter i märkta lastbilar kör fram och tillbaka längs den, eller sitter och väntar.

Bevakningsekonomin har vuxit stadigt. Så många utkomst i de en gång demokratiska gränskommuner som föredrog Trump i november förra året är beroende av den, och det trots att gränspatrullerna hade en personalomsättning utöver det vanliga under hans första presidentperiod och ett ökat antal självmord. Sensorer, torn, drönare, infraröda kameror, AI och industrier som tillhandahåller denna övervakningsutrustning har spridit sig. Under en rad demokratiska och republikanska administrationer har webbsidorna för USA:s tull och gränsskydd låtit som militära inköpsrapporter. I början av 2012 satte Obama-administrationen in amerikanska trupper med högteknologisk övervakningsutrustning för att genomföra spaningsuppdrag i luften och på marken tillsammans med gränspatruller i New Mexico och Arizona. Armélitteraturen åberopade befälhavare som sa att operationen var en användbar förberedelse för Afghanistan. Allt detta, och ändå uppvisar marken fortfarande spår av människor i rörelse.

Jag har sett siluetter klättra upp på den höga porten i gryningen och hoppa ner någonstans utanför Yuma. Jag har suttit i en domstol i Brownsville när en domare sa till en gammal man: ”Er situation är inte avundsvärd”, och därefter beordrade att han skulle deporteras till Uruguay, ett land som mannen inte hade sett på 40 år. Jag såg samma domare förpassa dussintals andra till handklovar och deportering oavsett deras omständigheter – barn födda i USA, eller personer med fasta arbeten, eller

sådana som hade betalat skatt – och sedan hålla sig om huvudet, besegrad efter ännu en dags arbete. ”Jag kan ingenting göra”, beklagade han sig till de som väntade på dom. ”Ni måste försöka hitta ett lagligt sätt att komma hit.” Ingen skonades.

En annons från en advokatfirma underrättar blivande invandrare att processen för att komma in i landet lagligt kan ta ”mellan 1 år och en livstid”. Under normalt förtryckande tider väntar de som ansöker om familjeåterförening i typfallet 15 år, längre om de är indier, filippinier eller mexikaner. Människor som har flytt från omedelbar fara i sina länder har sedan länge blivit tillsagda att de ska förvänta sig att vänta 10 år innan de söker asyl och blir förhörda. Biden påskyndade ansökningsprocessen men inte utan grymma amerikanska politiskt kulturella krav. Om man sökte asyl i alla länder man passerade, och sedan använde en app i mobilen för att be om ett avtalat möte för att förklara sin sak inför USA:s regering, och höll koll på appen, ibland varje dag, och väntade i 2-3 månader på att höra av dem medan man bodde i ett härbärke i Mexiko, så kanske man kunde få ett möte. Om man inte tänkte, ”Förtvivlan? Det måste finnas en app för det”, och istället korsade floden och anmälde sig till gränspatrullen för asyl, ty då ansågs man vara obehörig och deporterades. Som fader Brian Strassburger från Del Caminos jesuitiska gränsförsamling i Brownsville nyligen anmärkte, var det tidigare en politik av morot och piska; med Trump är det piska och piska. En väntetid kortare än en livstid verkar omtvistat nu – om man inte är afrikaaner, som, trots Trumps dekret som avskaffade asylen, i en presidentorder erbjudits att söka asyl som del av en förtryckt vit minoritet.

Jag har kört genom bostadsområden med nya invandrare, som jag känner igen på att förarna respekterar trafikreglerna rigoröst. Dokumenterade amerikaner har en benägenhet att köra respektlöst. Jag träffade en tonåring i Phoenix vars papperslösa far lät henne köra till skolan själv om hon lovade att ta en enda väg, aldrig vika av och inte stanna av en ren nyck. Jag minns Springfield, Ohio, innan haitierna kom. Det var inte vackert, som Trump sa i sitt tal inför kongressen. Jag minns övergivna hus (varav många sedan dess har tagits över av invandrare) och sjunkande löner (trenden pekar uppåt efter en invandringsorsakad befolkningstillväxt). Jag såg en vit man förtala en svart kandidat vid en sjaskig bar för krigsveteraner, medan hans rasfränder, hårda män och bräckliga kvinnor smekte sina öglor eller satt böjda över hasardspel och nickade eller inte sa någonting.

Det finns 11 miljoner papperslösa i USA, och omkring 2 miljoner som väntar på beslut om asyl. Frågan är varför så många amerikaner drivs att frukta dem? De mer eller mindre materialistiska svaren räcker inte. Ingen kan fullt ut förklara entusiasmen att straffa motsvarigheten till sin egen farfarsfar. Det är lättare att urskilja nyttan av denna känsla för de som underblåser den.

Trump's enda konsekventa kampanjtema var moralpanik över ”invandrarbrottslighet”. Han var inte blyg: invandrare ”förgiftar vårt lands blod”; de hotar i synnerhet svarta män, latinamerikaner och deras hushåll, sa han. Denna retorik dominerade MAGA:s e-post-utskick, och följdes av tal om förföljelserna av Trump, risken med transpersoner och Kamala Harris som ”lågintelligent”, ”lat som fan”, ”inkvoterad med hjälp av mångfald, rättvisa och inkludering [DEI]”.

Efter att Trump segrade har han varit ärligare än de högermurvar, liberala besserwissrar och vänsterintellektuella som håller fast vid uppfattningen att populistisk ekonomi var hans grej. När han installerades den 20 januari ställdes 30.000 planerade asylmöten in. Enligt *El Paso Times'* reporter upplevde personer som hade köat i timmar vid gränsövergången Juarez/El Paso en ”okontrollerbar chock”. Sedan upphävdes skyddsstatus för ungefär en halv miljon flyktingar, bland

dem haitierna i Springfield. Sedan började räderna: 8.768 personer internerades över hela landet fram till 3 februari, alltmedan ICE under en tid sände ut sina dagliga arresteringar på TV, och media rapporterade om kedjereaktionerna: skolor som saknade barn, platser där dagarbetare plockades upp stod tomma, det är okänt hur många som har gömt sig av de som ”följde reglerna” – vilket ju är så viktigt för detta land av lagbrytare. Sedan kom trupperna, och militärflygen med fjättrade invandrare till El Salvador, Guantanamo. Trumps ”nya bas” i den mångkulturella arbetarklassen utlovades hämnd och fick inget annat. Treenigheten kaos, grymhet och skådespel utgjorde mallen för allt som följde.

Jag träffade en man som fipplade med sensorer bakom sitt hus i Arizona, en trångsynt, ensam man med feberdrömmar om ett regeringskontrakt och gränstrakter täckta med hans uppfinning, där varje fientligt fotsteg var tänkt att utlösa ett snabbt beväpnat svar.

Jag försöker spåra nyheterna bakom nyheterna: lokala regeringar funderar på att lägga Tesla till sina fordonsflottor; utrikesdepartementets plan att spendera 400 miljoner dollar på bepansrade Tesla Cybertrucks ändras till det mer blygsamma ”elfordon”; handelsdepartementet anser att satellittjänster är berättigade för bredbandsbidrag; den federala kommunikationskommissionen ser välvilligt på 900 miljoner dollar i möjliga subventioner till Elon Musks satellittjänst Starlink; federala flygmyndigheten använder Starlink i flygledningscentralerna; att två av Musks Starship-raketer har exploderat på två försök sedan januari understryker de militära rymdprogrammets grundläggande funktion. Jag minns hur framlidne Pierre Sprey, en konstruktör av jetplan som blev kritisk mot Pentagon, för flera decennier sedan sammanfattade ett överdådigt projekt fullt av felaktigheter: ”Det är bara ett avloppsrör mellan finansdepartementet och entreprenörerna, ett mycket lågteknologiskt avloppsrör.”

De teknologioligarker och mindre miljardärer som stod bakom Trump när han svor presidenteden är också regeringsentreprenörer. Musk håller fram handen och får cirka 30 miljarder årligen i företagsunderstöd. Även om teknologisektorn är långt ifrån den största mottagaren av Pentagons generositet – minst 53 miljarder dollar i militära kontrakt till teknologiindustrin under 2018-2022 enligt forskare vid San José State and Brown University – så växer den, och det gör också den andel av denna penningssumma som får näring av panikspridningen om ”invandrarbrottslighet”.

I slutet av februari lade republikanerna i senaten fram ett budgetförslag på 175 miljarder dollar för att bekämpa invandring och stärka gränserna. Hur mycket av detta som var tänkt för högteknologiska system, eller att ”fullborda” muren, eller anställa agenter, eller finansiera privata fängelser, eller bygga koncentrationsläger (Trump’s ”gränstas” Tom Homan drömmer om att spärra in 100.000 människor åt gången) är oklart. Den föreslagna siffran är nästan 6 gånger högre än gränsskyddets (CBP) och invandringsbyråns (ICE) tidigare sammanlagda budgetar. (Varken dessa statliga funktioner eller Pentagons späckade system drabbas av Musks påstådda korståg mot slöseri och bluffmakeri.) Republikaner i kongressen begärde mindre men ändå enorma ökningar av anslagen för tillslag mot invandrare, ett mindre offer för deras primära mål: 4,5 biljoner dollar i permanenta skattesänkningar som gynnar oligarkerna och företagarklassen. Republikanernas resolution från mitten av mars för att undvika en nedstängning av regeringen – i grund och botten utpressning som tillräckligt många demokrater i senaten gick med på för att propositionen kunde gå till omröstning – inleder deras grundläggande agenda för att avträda kongressens makt till statsöverhuvudet, stärka våldsprogrammet och låta folk dö i vrakspillrorna efter den sociala välfärden.

Jag minns glädjen i en mans röst i november när han, en latinamerikan, hånade sin teoretiska överordnade vid ett apotek, en kvinna från Bangladesh med högre befattning men ingen makt: ”Trump är tillbaka, jag kan göra vad jag vill.”. ”Jag grät” sa en terapeut till en reporter efter att ha avskedats från en av krigsveteranernas vårdcentraler efter Musks angrepp mot federala arbetare. ”Man är liksom i fritt fall nu.”

Inte alla som röstade på MAGA gjorde det på grund av hat. Precis som 2016 lät de bara inte grymheten eller Trumps livslånga förkärlek för bedrägerier stå i vägen. Det är regimen kärna: grymhet och bedrägeri. De syns tydligt i allt han gör – från att skinna anhängare i bluffen med Trumps kryptovaluta, till att kräva en avfolkad Gazaremsa som fastighet; från att hindra sjukdomsförebyggande arbete i Afrika och strävande amerikanska lantbrukare och andra från att få miljarder som USAID var skyldiga, till att kompensera skattehöjningar genom att hota människor på sjukhem och 37 miljoner barn som är beroende av Medicaid; från att slita sönder socialförsäkringssystemet för att göra det moget för privatisering, till att angripa handikappades och andra studenters rättigheter (skyddet av dem är orsaken till att det dömda utbildningsdepartementet existerar) till förmån för höga donatorer som föraktar offentlig utbildning; från att avskaffa offentliga skyddsmurar mot bedrägeri till att dumpa ett dussintal undersökningar av Musks federala kontrakt eller anklagelser om missförhållanden för arbetare och djur, samtidigt som han och hans ungdomsbrottslingar i DOGE bemyndigas att hacka databaser med amerikaners personuppgifter.

Ett sådant projekt kräver givetvis ohämmade maktbefogenheter (vilket också kidnappning av pro-palestinska demonstranter gör, liksom att tvinga universitet mot ekonomisk kris, knäcka fackföreningar för offentliganställda och trotsa rättsväsendet oavsett hur många stämningsansökningar som har lämnats in eller domar som har delats ut). Det kan yttra sig på ett djupgående eller småaktigt sätt: under utrensningen av mångfald, rättvisa och inkludering förbjuder USA:s örlogsakademi biografier om Martin Luther King, Jackie Robinson och Einstein. Att den lockas av det obehagliga är uppenbart: i namn att prioritera ”invandrarbrottslighet” upplöste Trump justitiedepartementets utredningsenhet av kryptovalutor, efter att tidigare ha hyllat ”allt som har att göra med” den tvivelaktiga kryptoindustrin (hans kryptovaluta är en perfekt kanal för mutor). Varje åtgärd är ett medel för ett mål, inte målet i sig själv. Så alla som är beroende av federal hjälp eller skydd kommer inte att dö, precis som alla papperslösa personer eller demonstranter inte kommer att försvinna. Men en del kommer inte att klara det.

Som landets enorma fängelsestat och beroende av en krigsmaskin vittnar om har amerikaner sedan länge inte låtit grymhet stå i vägen. Inte heller är regimen stöttepelare nya; högerns ideologer har organiserat sig i decennier. Det anmärkningsvärda är hur snabbt Trump svängde från att tillfredsställa sina väljares glädje över att föraktade befolkningar kan sparkas ut till att visa att även dessa väljare är slit-och-släng-artiklar. Två exempel får räcka. Enligt vallokalsundersökningar röstade 65% av USA:s krigsveteraner på Trump; 30% av de offentliganställda utgörs av veteraner. Veterandepartementet, som både betjänar och anställer dem, siktar på att slakta 80.000 jobb med Musks motorsåg. 70% av West Virginias invånare röstade på Trump, hans näst största marginal; delstaten är en av de fattigaste, sjukaste, minst utbildade och lägst betalda i landet, och ligger på tredje plats avseende procentuell andel av arbetsstyrkan som är anställd av den federala regeringen. Många andra där är beroende av federalt understöd för att äta, precis som många familjer på andra ställen som bor på militärbaser. Människor på landsbygden röstade till överväldigande delen på Trump, men berättar för journalister att de inte räknade med att tvingas offra sina skolor.

Medan ingen som överlever på socialbidrag kan vara säker på att månadens check kommer att anlända, får alla höra att tullarna kommer att innebära frihet från det Trump har kallat ”smutsig”, ”motbjudande” utländsk mat men inte från höga priser eller arbetslöshet. Redan innan ”Liberation Day” hade offentliga och privata arbetsgivare sparkats ner minst 390.992 arbetare i rännstenen. Där vänstern en gång letade efter sprickor i elitens åsikter, gör regimens plundringar av folks liv – inte bara deras inkomster utan också deras existens – att sprickor i folkopinionen möjligen är ett mer fruktbart ställe att leta på.

Trumps politik av död och begär är inte bara en fortsättning av status quo, men inte heller är den rent kaos. Systemet med moralpanik, smärta, privatisering och bedrägeri är skoningslöst följdriktigt. Utöver konkurrensens hänförelse är det beroende av förödmjukelser, och inte bara av fienden. Trump har själv mindre av en ideologi än en sjuklig självviskhet och känsla för prestationer, som med sin blandning av ondska och charm tolkar kulturen. Hans projekt kokades för 20 år ner i led-motivet till [tv-programmet] *The Apprentice*, ”För kärleken till pengar”, och i hans typiska replik i det påhittade styrelserummet, ”Du är avskedad!” Det har alltid varit lätt att inse varför envåldshärskare i företagen och de som predikade för en Gyllene tidsålder där personer med ”högt IQ” styr skulle träda fram när denna formulering väl blev öppet politisk. Mer förbryllande var glädjen bland Trumps mötesdeltagare när de tillsammans med sin hjälte vrålade den order som betecknade deras egen maktlöshet: ”Du är avskedad!”

Dessa ord innesluter så många amerikanska arbetares ensamma katastrof sedan massavskedandena började på 1970-talet, normaliserades på 1980-talet, accelererade under hela 1990-talet och vi sedan dess har anpassat oss till – den samhällskatastrof som Luis Uchitelle så sakkunnigt analyserade i *The Disposable American* [Slit-och-släng-amerikanen]. Mitt under glädjen av en gemensam upplevelse, kanske ”Du är avskedad!” också utgjorde den makt som Trumps folk trånade efter, hans skamlösa snikenhet blev en återspeglning av deras egen längtan efter frihet, makt, lite tur. Motsättningen är större nu när verkligheten inte är en show, och slagordet är ett bokstavligt besked om en riktig otur.